

บทละครเวทีสมัยใหม่ของไทยทศวรรษ 2510: นาฏกรรมแห่งความขุ่นข้อง*

รองศาสตราจารย์ ดร.สรณัฐ ไตลังคะ

ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การละครไทยสมัยใหม่ได้เริ่มปรากฏในหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2509 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาได้เกิดการแปลบทละครตะวันตกหลากหลายแนวเพื่อแสดงเป็นละครเวที ส่งผลให้เกิดความนิยมงานละครในหมู่นักศึกษา นักเขียนเรื่องสั้นแนวล้ายุคจำนวนหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาด้านการละครได้เริ่มเขียนบทละครของไทยเองและพิมพ์ในวารสารที่เผยแพร่ในหมู่นักศึกษา บทละครสมัยใหม่ได้กลายเป็นการแสดงความขุ่นข้องต่อสังคมเนื่องจากกระแสดังกล่าวสังคมไทยมีการปกครองแบบเผด็จการ บทละครเหล่านี้แบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก ได้รับอิทธิพลจากบทละครสมัยใหม่เชิงปรัชญาของตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวแปลกวิสัยหรือแอบเสิร์ดและแนวอัตถิภาวนิยม แต่มีลักษณะเฉพาะ คือ บทละครไทยได้ปรับเปลี่ยนไปเป็นการเสนอประเด็นขัดแย้งทางสังคมและเสียดสีการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของไทย บทละครเหล่านี้ซึ่งมักนำเสนอในแนวสัญลักษณ์เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจตัดทอนเปลี่ยนแปลงจึงเป็นพื้นที่เปิดในการสร้างความหมาย และกระตุ้นให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์สังคม ระยะที่ 2 อันเป็นช่วงเวลาระหว่างเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 ที่มีประชาธิปไตยบางส่วน งานละครระยะนี้ได้เปลี่ยนการกิจจากการพยายามสร้างพื้นที่เฉพาะของกลุ่มล้ายุคไปเป็นการใช้ละครเพื่อให้นักศึกษาด้านการเมืองแก่ประชาชน

Modern Thai Plays between 1967-1977: Drama of Discontent

Soranat Tailanga

Department of Literature, Faculty of Humanities

Kasetsart University

Abstract

Modern Thai drama first appeared in an undergraduate curriculum in 1966. Since then, various styles of Western plays have been translated and produced for stage performance, leading to an unprecedented popularity among university students. Some of the avant-garde short story writers, most of whom had never studied drama, started to create and publish modern Thai plays in student journals. Since Thai society then was under an autocratic regime, modern Thai plays became a medium of expression of social discontent. These plays can be divided into two phases. Those belong to the first phase were mostly influenced by two particular styles of Western philosophical drama, namely, the Absurd and Existentialism. However these plays had adopted a unique trait as they exposed social conflicts and satirized political, economical, and social events of Thai society at the same time. The plays, which used symbolic style to avoid censorship, served as an open space for those who wanted to convey their discontent through covert meanings and to incite social criticism. The second phase, in the democratization period between the 1973 student uprising and the 1976 massacre, saw a shift in the playwrights' aspiration from creating special space for an avant-garde audience to utilizing drama as a means of political education for the general public.

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์